

Työeläke

Työeläkelaitosten tilinpäätöstiedot 2005

Tämän liitteen julkaisevat
Eläketurvakeskus ja
Työeläkevakuuttajat TELA ry.

Sisältö:

**Kolmas menestyksen vuosi
työeläkelaitoksille**

2

**Työeläkelaitosten avainlukuja
vuodelta 2005**

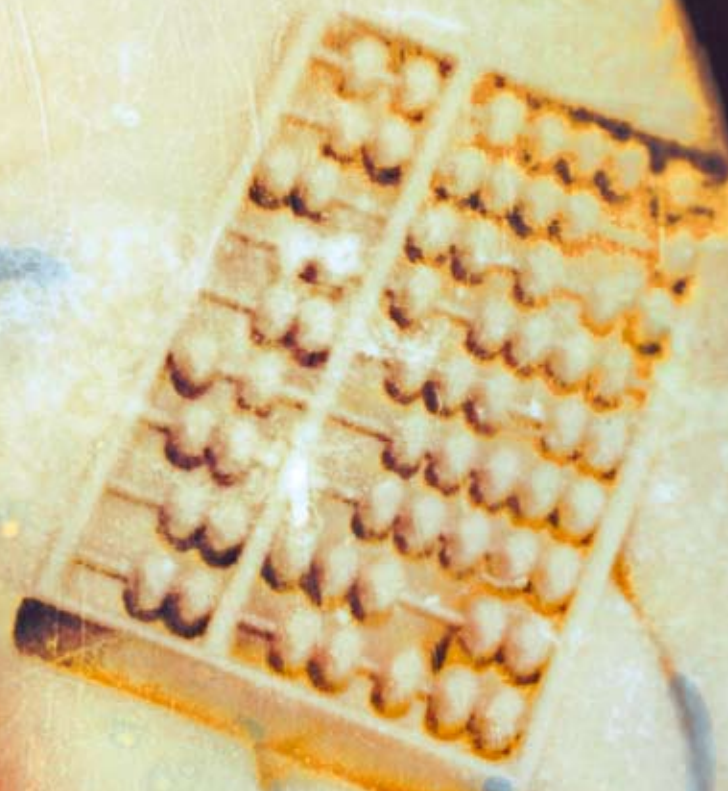
5

**Työeläkevakuutusyhtiöiden
tilinpäätöslukuja vuodelta
2005**

6

**Sijoitusuudistuksella puretaan
maksupainetta**

8

Kolmas menestyksen vuosi työeläkelaitoksille

Tilinpäätösliitteen kokosivat kehityspäällikkö *Ismo Risku*, Eläketurvakeskus, kehityspäällikkö *Reijo Vanne*, Työeläkevakuuttajat TECLA, vastuunjaon asiantuntija *Johanna Juujärvi*, Eläketurvakeskus ja riskienhallintapäällikkö *Mika Tapanainen*, Ilmarinen.

Hyväksi viime vuoden tekivät suuret sijoitustuotot osakkeiden arvonnousun siivittämänä.

Vuosi 2005 oli kolmas peräkkäinen menestyksellinen vuosi työeläkelaitoksille. Työllisyyden ja palkkasumman kasvu olivat kohtalaista tasoa, mutta varsinaisesti hyväksi vuoden tekivät poikkeuksellisen suuret sijoitustuotot, erityisesti osakkeiden arvonnousu. Helsingin pörssin osakkeet tuottivat vuoden aikana yli 30 prosenttia ja muuallakin Euroopassa osakemarkkinoiden kehitys oli lähes yhtä suotuisa.

Pitkien euro-korkojen taso aleni hiveneren, jonka seurauksena myös sijoitukset joukkovelkakirjoihin tuottivat kohtuullisesti.

Kansantalouden palkkasumma kasvoi vuoden aikana noin 4,7 prosenttia. Maksutaso pysyi käytännössä muuttumattomana, joten työeläkelaitosten maksutulo kasvoi palkkasumman vauhtia. Ansiotasoindeksi nousi 3,6 prosenttia edellisestä vuodesta eli palkkasumman kasvu oli pääosin seurausta ansioiden noususta.

Työeläkkeiden taso kasvoi lähes yhtä nopeasti kuin palkansaajien tulotaso, vaikka melkein jokaisen eläkeläisen oma kokemus todistaakin muuta. Maksussa olevia eläkkeitä korotettiin työeläkeindeksin mukaisesti 0,9 prosenttia. Keskimäärin työeläkkeet nousivat kuitenkin noin kolme prosenttia, koska alkavat eläkkeet olivat päättyviä suurempia.

Tarkempaa tietoa Eterasta, säätiöistä ja kassoista

Yhtiöiden tilinpäätöstaulukkoon on lisätty Etera, joka hoitaa monopoliasemassa LEL- ja TaEL-vakuutusta vielä vuoden 2006 loppuun asti. Eteran 2005 ja 2004 tilinpäätöksiä verrattaessa on huomattava, että TaEL-vakuutusta hoitava Esiintyvien

taitelijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassa (TaEL-eläkekassa) sulautui Eteraan 30.6.2004.

Säätiöt ja kassat esitellään tässä katsauksena kollektiiveina. Vakuutusvalvontavirasto aloitti viime vuonna uuden ”Eläkekassat ja säätiöt” tilastojulkaisun tuottamisen. Syksyllä julkaistava tilasto sisältää vuoden 2005 avainluvut säätiö- ja kassakohtaisesti.

Rohkea rokan söi

Työeläkevarojen kokonaistuotoksi vuonna 2005 muodostui 12,5 prosenttia ja viiden viimeisenkin vuoden keskituotto nousi 6 prosenttiin. Kuluneelta vuodelta parhaan käypäarvoisen sijoitustuoton kirjasi Kirkon keskusrahasto, tuottona 15,8 prosenttia sitoutuneelle pääomalle. Myös suuremmat julkisen sektorin eläkesijoittajat, Valtion eläkerahasto (14,9 %) ja Kuntien eläkevakuutus (14,3 %), pääsivät erinomaisiin tuottolukuihin. Näiden laitosten varoista yli 40 prosenttia on sijoitettuna osakkeisiin.

Rajoitetummasta riskinotosta huolimatta myös yksityisen puolen eläkelaitokset saavuttivat pääosin kaksinumeroisia tuottolukuja. Yhtiöiden keskituotoksi muodostui 11,5 prosenttia, säätiöiden 11,9 prosenttia ja kassojen 10,7 prosenttia. TEL-vakuutusta hoitavien yhtiöiden sijoitustuotot ylittivät niiden maksamien TEL-eläkkeiden määrän.

Työeläkeyhtiöistä parhaimpaan tuotto-prosenttiin vuonna 2005 päätyi Ilmarinen 12,1 prosentin tuotolla. Hänille jäi selvästi varovaisempaa sijoitusstrategiaa toteutettava Eläke-Tapiola 9,2 prosentin tuotolla. Viiden vuoden tuottotarkastelussa nämä yhtiöt asettuvat kuitenkin päinvastaiseen järjestykseen. Ilmarisen keskituotto

2001–2005 on 5,2 prosenttia ja Eläke-Tapiolan 6,8 prosenttia.

Tuotot lähitarkasteluun

Tuottolukuja voidaan tulkita ainakin kahdella tavalla. Yksi puoli asiasta on se, että lopulta toteutunut tuotto ratkaisee. Kun eläkevarat tuottavat hyvin, tarvitaan tulevaisuudessa eläkkeiden rahoittamiseen vähemmän palkoista perittävää maksutuloa ja päinvastoin.

Vuonna 2004 yksityisen sektorin palkansaa- jaeläkkeistä 79 prosenttia rahoitettiin jakoperiaatteella ja loput rahastoista. Työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeissä rahastoitu osa oli noin puolet eläkemenosta, mutta vanhuuseläkkeistä vain 11 prosenttia maksettiin rahastoista.

Viime vuosien hyvät sijoitustuotot ovat merkinneet mahdollisuutta kasvattaa rahastoitujen vanhuuseläkkeiden suuruutta. Tämä merkitsee eläkemaksun alennusta hyvinkin pitkälle tulevaisuuteen. Kun 30-vuotiaan vanhuuseläkkeen rahastoitua osaa kasvatetaan nyt, tarvitaan runsaan 30 vuoden päästä alkavan vanhuuseläkkeiden rahoittamiseen vähemmän sen hetkistä maksutuloa.

Toinen puoli tuottolukujen tulkinnasta on se, että pelkkä varojen tuottoprosentti ei kerro paljoakaan eläkelaitosten menestymisestä suhteessa sijoitusriskeihin tai markkinoiden keskimääräiseen kehitykseen. Parhaaseen kokonaistuottoprosenttiin päätyneet Kirkon keskusrahasto sai osakesijoituksilleen 29 prosentin tuoton, kun taas kokonaistuotossa ”vain” 11,6 prosentin tasoon päätyneet Varma saavutti osakesijoituksilleen peräti 36 prosentin tuoton. Hyvään osaketuottoon Varmaa auttoi sen suurin yksittäinen osakesijoitus Sampo Oyj, joka jauhoi omistajilleen lähes 50 prosentin tuoton vuonna 2005

Hyvä, mutta vuosikertomuksissa turhan sää- teliäästi käytetty vertailukohta eläkesijoittajan menestykselle on muiden sijoittajien keskimää- räinen menestys vastaavilla markkinoilla. Ilmarisen ja Valtion eläkerahaston vuosikertomuk- sessa rinnastetaan laitosten toteutunut tuotto markkinoiden keskituottoa kuvaavaan vertai- lundeeksi. Molempien laitosten tapauksessa

vertailundeeksi selittää pääosan toteutuneesta tuottokehityksestä viimeisen viiden vuoden ajalta. Myös Kirkon keskusrahasto raportoi vuo- den 2005 arvopaperisijoitusten menestyksestä suhteessa omaan indeksiin. Toteutunut tuotto jäi 0,4 prosenttiyksikköä indeksin mukaisesta tuotosta.

Toimintapääoma kasvussa

Vastuuvelan kasvusta valtaosa määräytyy 3 prosenttia rahastokoron ja eläkevarojen täydennys- kertoimen summana. Näin määritelty vastuu- velan kasvuvauhti oli vuoden alkupuoliskon ajan 4,75 ja loppupuolen 5,5 prosenttia. Kun eläkevarojen euromääräinen tuotto oli lähes kolminkertainen vastuuvelan kasvuun nähden, eläkelaitosten vakavaraisuus kasvoi voimakkaasti vuoden aikana.

Yhtiöiden keskimääräinen toimintapääoma suhteessa vastuuvelkaan oli vuoden alussa 23 prosenttia ja vuoden lopussa 29 prosenttia. Kas- sojen keskimääräinen vakavaraisuus oli vuoden lopussa peräti 39 prosenttia ja säätiöiden 32 prosenttia. Yhtiöistä vakavaraisin oli Pensions- Alandia 34 prosentin vakavaraisuudella, toiseksi korkein vakavaraisuus (32 %) oli Ilmarisella.

Toimintapääoman määrä suhteessa vaka- varaisuusrajaan kuvaa yhtiön vakavaraisuutta suhteessa sijoitusriskeihin. Tällä mittarilla yhtiöiden vakavaraisuus ei muuttunut vuoden aikana juurikaan, vaan toimintapääoman kas- vaessa myös sijoitusten riskitasoa kasvatettiin. Pensions-Alandia on vakavaraisin yhtiö myös suhteessa vakavaraisuusrajaansa ja toiseksi vaka- varaisemmaksi asettuu Eläke-Tapiola. Eläke- Fennian sijoitussalkku oli riskipitoisin suhteessa toimintapääoman määrään.

Sijoituspalveluyksien esityksiä ennakoitiin

Vuoden alussa TEL-varoista noin neljännes oli sijoitettuna osakkeisiin, mutta vuoden lopussa jo kolmannes. Eläke-Fennia jokseenkin kaksin- kertaisti osakesijoitustensa arvon, osa kasvusta on arvon nousua, mutta valtaosa uusia sijoituk-

sia osakkeisiin. Osakesijoituksiaan kasvattivat merkittävästi myös Tapiola (+ 70 %) ja Varma (+ 60 %).

Yksityisen sektorin eläkesijoittajat jo lähes toteuttivat sijoituspalveluyksien kirjattun tavoitteen kasvattaa osakesijoitusten osuutta kym- menen prosenttiyksikköä. Tosin voimassa oleva säännöstö merkitsisi, ettei nykyinen osakepaino voisi säilyä yli suhdanteiden.

Julkisen sektorin eläkelaitokset kasvatti- vat osakkeiden osuutta sijoitusvaroistaan vain vähän. Vuoden 2004 lopussa osakkeisiin oli sijoitettu 44 prosenttia ja vuoden 2005 lopussa 45 prosenttia varoista. Julkisen sektorin eläke- vakuuttajat eivät sijoittaneet uutta rahaa osake- markkinoille, vaan osakkeisiin sidotun rahamää- rän muutos vastasi likimäärin arvon nousua.

Liikekulujen kasvu tasaantui

Viime vuosina eläkelaitosten liikekulut ovat kas- vaneet sopeutettaessa tietojärjestelmiä uuteen lainsäädäntöön. Vuonna 2005 kulujen kasvu- vauhti hidastui. Työeläkeyhtiöiden liikekulut kasvoivat hieman hitaammin kuin maksutulo, ollen 3,6 prosenttia maksutulosta ja 0,8 prosent- tia palkkasummasta.

Eniten liikekulut kasvoivat TyEL-aikaan val- mistautuvassa Eterassa. Taulukossa näkyvä 31 prosentin liikekulujen kasvu selittyy puoleksi TaEL-kassan fuusiolla 30.6.2004. Vertailukel- painen liikekulujen kasvu oli 15,3 prosenttia. Ilmarisen liikekulut pysyivät edellisen vuoden tasolla.

Hyvityksiä entistä anteliaammin

TEL-yhtiöiden asiakashyvitykset nousivat 0,6 prosenttiin palkkasummasta. Hyvitystaso on noussut nyt neljä vuotta peräkkäin. Vuoden 2002 hyvityssiirto oli keskimäärin 0,2 prosenttia palkkasummasta, 0,3 prosenttia vuonna 2003 ja 0,4 prosenttia vuonna 2004.

Nykyinen hyvitystaso ei ole kuitenkaan ennätys. Esimerkiksi vuoden 1999 tuloksesta tehtiin hyvityssiirto, joka vastasi prosenttia TEL-palkkasummasta.

LÄHTEET:

Eläkekassat ja eläkesäätiöt 2004,
Vakuutusvalvontaviraston tilastot 2005:1.
Eläkevakuutusyhtiöiden siirtoliiketilasto 4/2005,
Työeläkevakuuttajat TELA.
Jäsenyhteisöjen sijoitustoiminnan tuotot,
Työeläkevakuuttajat TELA.
Tilastoraportti vuoden 2004 kustannustenjaosta,
Eläketurvakeskuksen tilastoraportteja 1/2006.
Työeläkelaitosten vuosikertomukset.

Avokätisimmät hyvitykset viime vuonna myönnettiin Pensions-Alandian asiakkaille, keskimäärin 0,9 prosenttia palkkasummasta. Hyvänä kakkosena seurasivat Ilmarisen asiakkaat (0,8 %). Eläke-Fennialla oli niukin hyviytyslinja, 0,3 prosenttia TEL-palkoista.

Siirtymiä eläkelaitosten välillä

Vuoden 2005 aikana neljä eläkesäätiötä lopetti toimintansa. Finnairin ja Engel-yhtymän eläkesäätiöiden vastuut siirrettiin Ilmariseen ja Elisan ja Tiedon säätiöiden vastuut siirrettiin Varmaan. Näiden neljän säätiön poistuminen näkyy alla

olevassa taulukossa vakuutettujen lukumäärissä. Lisäksi vuoden 2006 alusta lukien Suomen postin eläkesäätiön vastuut siirrettiin Ilmariseen ja Kvaerner Masa-Yardsin eläkesäätiön vastuut siirrettiin Varmaan.

Lopetetusta säätiöistä selvästi suurin oli Postin säätiö, vakuutettuja noin 20 000. Yhteensä kuudessa lakkautetussa säätiössä oli vakuutettuja noin 37 000, lähes kolmannes säätiöissä vakuutettujen työntekijöiden määrästä.

Yhtiöiden välisessä siirtoliikenteessä Varma veti pisimmän korren. Varmaan siirtynyt maksutulo oli noin 18 miljoonaa euroa. Myös Eläke-Fennia ja Eläke-Veritas kasvattivat maksutulo-

aan siirtojen kautta.

Suurin menettäjä siirroissa oli Eläke-Tapiola, siirtynyt maksutulo – 16,9 miljoonaa euroa. Myös Ilmarinen jäi miinukselle siirtoliikkeessä (-6,2 milj. €).

Teksti: Ismo Risku

Työeläkelaitosten avainlukuja vuodelta 2005

	Yhtiöt (TEL, YEL)	Säätiöt (TEL)	Kassat (TEL, YEL)	Etera (LEL, TaEL)	MEK (MEL)	MELA (MYEL)	VAKO/VER (VEL)	Keva (KuEL)	KKR (KiEL)	Yhteensä
Vakuutetut	1 300 078	101 388	34 381	317 000	9 550	90 008	180 000	479 000	16 591	2 527 996
Eläkeläiset *	735 608	48 094	28 600	156 285	8 550	165 000	300 000	295 444	16 290	1 753 871
Tulot										
Maksutulo M€	7 374,1	718,2	186,4	671,6	55,4	137,2	1 462,4	3 200,4	126,5	13 932
Sijoitustoiminnan nettotuotto kirjanpito-arvoin	3 112,3	432,8	139,5	408,2	42,7	2,9	434,4	1 245,3	49,8	5 867,9
Yhteensä	10 486,4	1 151,0	325,9	1 079,8	98,1	140,1	1 896,8	4 445,7	176,3	19 800,1
Kulut										
Maksetut eläkkeet	6 425,0	490,4	271,6	794,7	99,4	621,5	3 200,0	2 350,0	101,1	14 354
Kokonaisliikekulut	263,1	9,6	7,4	40,0	6,1	17,6	3,4	50,9	6,6	405
Yhteensä	6 688,1	500,1	279,1	834,7	105,5	639,1	3 203,4	2 400,9	107,7	14 759
Varat ja vastuut										
Vastuuvelka M€	53 123	4 511	2 055	5 084	537	30,5	-	-	-	65 340
Sijoitusomaisuus M€** käypä arvo	59 292	4 810	2 430	5 428	635	115,8	8 201	19 130	655	100 581
Sijoitusjakauma %**										
Kiinteistöt	10,9	9,0	24,9	10,8	26,4	23,2	-	7,0	12,6	10,0
Osakkeet	33,3	29,7	30,1	31,7	35,6	56,0	41,0	47,0	45,5	37,3
Korkosijoitukset	55,7	61,3	45,0	57,5	38,0	20,7	59,0	46,0	41,9	52,7
muut	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Sijoitusten nettotuotto käypä arvo %**	11,5	11,9	10,7	11,7	12,5	11,0	14,9	14,3	15,8	
Toimintapääoma M€**	13 451	1234,0	671,0	1 317	173					
Vakavaraisuusaste**	29,1	32,4	39,1	31,5	36,9					

* Eläkkeensaaja voi nauttia eläkettä useammasta eläkelaitoksesta

** Eläkesäätiöiden, eläkekassojen ja Yhteensä-sarakkeen osalta tiedot TELAsta

1 Sisältää valtion osuutta 36,8 milj. euroa.

2 Sisältää valtion osuutta 414,3 milj. euroa.

3 Vain MYEL:n osalta, Melan vastuuvelka 100,2 milj. euroa.

4 Sisältää muutakin kuin MYEL:n.

MEK = Merimieseläkekassa

MELA = Maatalousyrittäjien eläkelaitos

VAKO = Valtiokonttori

VER = Valtion eläkerahasto

KKR = Kirkon keskusrahasto

Työeläkevakuutusyhtiöiden tilinpäätöslukuja vuodelta 2005

TAULUKON LUKUOHJE:

Suluissa oleva luku kertoo muutoksen vuoteen 2004.

Euroina tai lukumäärinä ilmoitetuista luvuista esitetään suhteellinen muutos prosentteina, esimerkiksi (+0,5%).

Prosentteina esitettyjen tulosten osalta sen sijaan ilmoitetaan prosenttyskikköjen muutos ilman prosenttimerkkiä, esimerkiksi (+3,6).

	Varma	Ilmarinen	Eläke-Tapiola	Eläke Fennia	Eläke-Veritas	Pensions-Alandia	Yhteensä	Etera***
Vakuutetut (lkm)								
TEL / LEL	408 600 (+0,5%)	357 000 (+2,3%)	182 010 (+1,2%)	131 820 (+4,9%)	39 185 (+0,8%)	6 028 (+2,3%)	1 124 643 (+1,7%)	168 000 (+10,5%)
YEL / TaEL	36 700 (+1,1%)	49 495 (-0,2%)	45 610 (+2,3%)	27 890 (+9,9%)	14 571 (-3,7%)	1 169 (+1,7%)	175 435 (+1,9%)	149 000 (+46,1%)
Yhteensä	445 300 (+0,6%)	406 495 (+2,0%)	227 620 (+1,4%)	159 710 (+5,7%)	53 756 (-0,5%)	7 197 (+2,2%)	1 300 078 (+1,7%)	317 000 (+24,8%)

Eläkeläiset (lkm) yhteensä	293 000 (+2,6%)	243 775 (+1,8%)	100 217 (+0,0%)	74 140 (+2,1%)	21 318 (+4,9%)	3 158 (+2,7%)	735 608 (+2,0%)	156 285 (+1,6%)
----------------------------	-----------------	-----------------	-----------------	----------------	----------------	---------------	-----------------	-----------------

Tulot (milj. €)

Vakuutusmaksutulo

TEL / LEL-maksutulo	2 642,3 (+6%)	2 169,6 (+6%)	1 029,5 (+10%)	714,8 (+7%)	219,4 (+7%)	18,4 (+11%)	6 794,0 (+7%)	545,5 (+4%)
YEL / TaEL-maksutulo	124,3 (+5%)	179,4 (+5%)	138,6 (+8%)	93,6 (+14%)	47,2 (+2%)	2,8 (+5%)	585,9 (+7%)	126,1 (+115%)
Jälleenvakuutus ym.	-2,7 (+1%)	-3,1 (+4%)	0,0	0,0	0,0	0,0	-5,7 (+5%)	-
Yhteensä	2 763,9 (+6%)	2 346,0 (+6%)	1 168,1 (+10%)	808,5 (+8%)	266,5 (+6%)	21,2 (+10%)	7 374,1 (+7%)	671,6 (+16%)
Sijoitustoiminnan nettotuotto kirja-arvoon	1 061,3 (+8%)	1 368,0 (+48%)	304,7 (+1%)	298,8 (+28%)	71,4 (+17%)	8,0 (+20%)	3 112,3 (+24%)	408,2 (+58%)
Yhteensä	3 825,2 (+6%)	3 714,0 (+18%)	1 472,8 (+8%)	1 107,3 (+13%)	338,0 (+8%)	29,2 (+13%)	10 486,4 (+11%)	1 079,8 (+29%)

Luottotappiot (milj. €)	9,0 (+21%)	9,7 (+30%)	4,4 (-32%)	6,5 (+34%)	4,5 (+13%)	0,1 (+219%)	34,2 (+13%)	8,7 (-23%)
-------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	-------------	-------------	------------

Eläkemeno (milj. €)

TEL / LEL	2 536 (+5%)	1 951 (+6%)	659 (+6%)	513 (+5%)	142 (+9%)	10 (+8%)	5 811 (+5%)	769 (+2%)
YEL / TaEL	167 (+2%)	198 (+4%)	135 (+8%)	83 (+4%)	28 (+7%)	2 (+5%)	614 (+4%)	25 (+141%)
Yhteensä	2 702,9 (+5%)	2 148,9 (+6%)	794,6 (+6%)	596,0 (+5%)	170,3 (+8%)	12,2 (+7%)	6 425,0 (+5%)	794,7 (+4%)
Vastuunjakko	-301,9 (+0%)	-113,1 (+16%)	149,8 (+10%)	66,8 (+45%)	48,5 (-6%)	4,7 (+6%)	-145,2 (-10%)	-226,7 (-9%)
Yhteensä	2 401,1 (+5%)	2 035,8 (+5%)	944,4 (+7%)	662,7 (+8%)	218,8 (+5%)	17,0 (+7%)	6 279,8 (+6%)	568,0 (+10%)

Kokonaisliikekulut (milj. €)

Hankinta	4,2 (-19%)	8,5 (-14%)	8,6 (+2%)	7,9 (+5%)	1,7 (+7%)	0,1 (-10%)	31,1 (-5%)	0,0
Hoito	34,4 (+7%)	29,4 (+8%)	11,3 (+4%)	10,7 (+18%)	5,1 (-6%)	0,2 (-3%)	91,2 (+7%)	15,6 (+65%)
Hallinto	14,7 (+19%)	17,7 (+6%)	7,9 (+2%)	6,5 (+14%)	2,9 (+14%)	0,5 (+64%)	50,1 (+10%)	9,8 (+21%)
Yhteensä	53,3 (+7%)	55,7 (+3%)	27,9 (+3%)	25,1 (+13%)	9,7 (+1%)	0,8 (+29%)	172,5 (+6%)	25,4 (+44%)
Korvaus	17,4 (+4%)	16,8 (-13%)	6,0 (+17%)	6,4 (+10%)	2,0 (+1%)	0,2 (-15%)	48,8 (-1%)	10,9 (+12%)
Työkyvyn ylläpito	1,9 (+6%)	3,8 (+23%)	0,9 (+1%)	0,4 (+12%)	0,2 (-11%)	0,0	7,2 (+14%)	0,9 (+30%)
Sijoitustoiminta	11,3 (+12%)	9,4 (+2%)	3,2 (+9%)	6,5 (+9%)	1,6 (+37%)	0,3 (-27%)	32,2 (+9%)	2,8 (+13%)
Muut	0,0	1,9	0,6	0,0	0,0	0,0	2,4	0,0
Yhteensä	83,9 (+7%)	87,6 (0%)	38,6 (+5%)	38,3 (+12%)	13,5 (+4%)	1,2 (+3%)	263,1 (+5%)	40,0 (+31%)

% Vakuutusmaksutulosta	2,6 (+0,0)	3,2 (-0,2)	3,0 (-0,1)	3,9 (+0,1)	4,4 (-0,2)	4,5 (+0,2)	3,0 (-0,1)	6,0 (+5,3)
% Hoitokustannusmaksusta	75,1 (+0,4)	86,5 (-5,3)	72,4 (-3,4)	91,3 (+5,1)	93,0 (-1,1)	68,7 (-6,3)	81,0 (-1,6)	

Vastuuvelka (milj. €)	21 824,1 (+9%)	18 891,3 (+15%)	6 187,9 (+9%)	4 772,5 (+9%)	1 305,2 (+9%)	141,8 (+9%)	53 122,8 (+11%)	5 084,0 (+10%)
-----------------------	----------------	-----------------	---------------	---------------	---------------	-------------	-----------------	----------------

Sijoitusomaisuus (käypä arvo, milj. €)

Kiinteistöt	2 715,9 (+5%)	2 155,4 (+4%)	711,3 (+27%)	603,6 (+7%)	278,5 (+8%)	12,2 (0%)	6 476,9 (+7%)	585,0 (+11%)
Osakkeet	8 761,4 (+60%)	7 036,0 (+36%)	1 646,7 (+70%)	1 795,2 (+97%)	482,6 (+26%)	51,0 (+82%)	19 772,9 (+53%)	1 720,0 (+17%)
Rahoitusmarkkinavälineet (jvk ml.)	12 189,8 (+1%)	10 715,8 (+15%)	4 328,9 (+1%)	2 582,2 (-9%)	726,4 (+10%)	92,9 (-2%)	30 636,0 (+5%)	2 965,0 (+10%)
Lainat	953,7 (-12%)	1 076,0 (-3%)	97,6 (-50%)	246,9 (-5%)	24,0 (-25%)	7,9 (-31%)	2 406,1 (-11%)	158,0 (-13%)
Muut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	24 620,8 (+16%)	20 983,2 (+19%)	6 784,5 (+13%)	5 227,9 (+14%)	1 511,5 (+13%)	164,0 (+12%)	59 291,9 (+16%)	5 428,0 (+11%)

	Varma		Ilmarinen		Eläke-Tapiola		Eläke Fennia		Eläke-Veritas		Pensions-Alandia		Yhteensä		Etera***	
Sijoitusjakauma (%)																
Kiinteistöt	11,0	(-1,2)	10,3	(-1,5)	10,5	(+1,2)	11,5	(-0,8)	18,4	(-1,0)	7,4	(-0,9)	10,9	(-1,0)	10,8	0,0 %
Osakkeet	35,6	(+9,8)	33,5	(+4,3)	24,3	(+8,2)	34,3	(+14,3)	31,9	(+3,2)	31,1	(+12,0)	33,3	(+8,0)	31,7	(+1,5)
Rahoitusmarkkinavälineet (jvk ml.)	49,5	(-7,4)	51,1	(-1,6)	63,8	(-7,6)	49,4	(-12,6)	48,1	(-1,3)	56,6	(-8,1)	51,7	(-5,7)	54,6	(-0,7)
Lainat	3,9	(-1,3)	5,1	(-1,2)	1,4	(-1,8)	4,7	(-1,0)	1,6	(-0,8)	4,8	(-2,9)	4,1	(-1,2)	2,9	(-0,8)
Muut	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Yhteensä	100,0		100,0		100,0		100,0		100,0		100,0		100,0		100,0	

Sijoitusten tuotto käyville arvoille (%)																
Yhteensä	11,6	(+3,6)	12,1	(+4,3)	9,2	(+2,0)	11,8	(+4,4)	10,7	(+2,3)	9,8	(+2,2)	11,5	(+3,7)	11,7	(+3,0)

Tilikauden tulos (milj. €)																
Vakuutusliike	42,8	(-19%)	51,2	(+50%)	-12,5	(-131%)	6,3	(-51%)	-1,3	(-136%)	1,2	(-8%)	87,7	(-39%)	-2,0	(-140%)
Sijoitustoiminta	1 614,6	(+101%)	1 452,0	(+121%)	305,3	(+72%)	351,2	(+154%)	89,9	(+74%)	9,4	(+81%)	3 822,4	(+109%)	372,0	(+75%)
Hoitokustannus	23,5	(+4%)	11,7	(+70%)	13,2	(+19%)	3,1	(-31%)	0,9	(+13%)	0,4	(+33%)	52,8	(+15%)		
Yhteensä	1 681,0	(+91%)	1 514,9	(+117%)	306,0	(+34%)	360,5	(+132%)	89,5	(+59%)	11,0	(+62%)	3 962,9	(+96%)	370,0	(+69%)

% TEL-vakuutusmaksutulosta	63,6	(+28,5)	69,8	(+35,7)	29,7	(+5,3)	50,4	(+27,0)	40,8	(+13,5)	59,9	(+18,8)	58,3	(+26,6)	55,1	(+17,4)
% Vastuuvelasta	7,7	(+3,3)	8,0	(+3,8)	4,9	(+0,9)	7,6	(+4,0)	6,9	(+2,2)	7,8	(+2,6)	7,5	(+3,2)	7,3	(+2,5)

Sijoitustoiminnan tuotot käyvin arvoin	2 507,0	(+59%)	2 174,1	(+70%)	564,2	(+41%)	551,0	(+77%)	146,0	(+46%)	15,0	(+49%)	5 957,3	(+62%)	571,0	(+50%)
Vastuuvelan tuottovaatimus	-892,4	(+15%)	-722,1	(+17%)	-258,9	(+17%)	-199,8	(+16%)	-56,1	(+16%)	-5,6	(+14%)	-2 134,9	(+16%)	-199,0	(+18%)
Yhteensä	1 614,6	(+101%)	1 452,0	(+121%)	305,3	(+72%)	351,2	(+154%)	89,9	(+74%)	9,4	(+81%)	3 822,4	(+109%)	372,0	(+75%)

Siirto asiakashyvitäisiin *																
% TEL-palkkasummasta	0,7	(+0,3)	0,8	(+0,3)	0,4	0,0 %	0,3	(+0,1)	0,4	(+0,1)	0,9	(-0,2)	0,6	(+0,2)	-	-
% TEL-vakuutusmaksusta	3,2	(+1,1)	3,6	(+1,4)	2,0	(+0,3)	1,5	(+0,4)	1,6	(+0,3)	4,9	(-1,1)	2,9	(+1,0)	-	-

*Pensions-Alandian asiakashyvitäys siirtoon sisältyy muista poiketen myös siirtoa vakuutusliikkeestä (va2).

Toimintapääoma ja muu vakavaraisuus (milj. €)																
Oma pääoma	65,7	(+11%)	78,4	(+8%)	44,1	(+4%)	26,1	(+6%)	23,5	(+13%)	0,6	(+6%)	238,5	(+8%)	32,0	(+39%)
Tilinpäätössiirtojen kertymä	0,4	(-7%)	15,5	(-11%)	0,0	-	0,3	(+3%)	2,9	(-12%)	0,1	(-18%)	19,3	(-11%)		
Arvostuserot	2 903,5	(+99%)	2 081,3	(+63%)	663,8	(+66%)	526,3	(+90%)	238,0	(+44%)	20,5	(+49%)	6 433,4	(+79%)	407,0	(+67%)
Osittamaton lisävakuutusvastuu	2 640,1	(+6%)	2 940,1	(+30%)	639,8	(+5%)	496,4	(+23%)	86,1	(+19%)	20,2	(+16%)	6 822,5	(+17%)		
Muut	-10,4	(-44%)	-25,1	(-26%)	-15,8	(+388%)	-8,7	(-5%)	-3,0	(-25%)	-0,0	(-25%)	-63,1	(-9%)	899,0	(+22%)
Toimintapääoma	5 599,2	(+40%)	5 090,1	(+41%)	1 331,9	(+27%)	1 040,4	(+49%)	347,6	(+35%)	41,4	(+30%)	13 450,7	(+40%)	1 317,0	(+31%)
Toimintapääoma / vakavaraisuuden laskennassa käytetty vastuuvélka %	29,2	(+6,4)	32,0	(+6,4)	24,1	(+3,4)	24,4	(+6,7)	28,6	(+5,6)	34,1	(+5,9)	29,1	(+6,1)	31,5	(+5,7)
Toimintapääoma / Vakavaraisuusraja	2,4	(+0,0)	2,5	(+0,3)	2,6	(-0,2)	2,1	0,0 %	2,4	(+0,2)	2,7	(-0,2)	2,4	(+0,1)	2,8	0,0 %
Tasovastuu	947,0	(+4%)	893,6	(+6%)	312,9	(-4%)	270,1	(+2%)	114,8	(-2%)	13,0	(+5%)	2 551,4	(+3%)	177,0	(+24%)
Ositettu lisävakuutusvastuu*	84,8	(+66%)	78,0	(+73%)	21,0	(+31%)	11,0	(+50%)	3,5	(+31%)	0,2	(-2%)	198,6	(+62%)	-	-

*Pensions-Alandian ositetun lisävakuutusvastuun määrä ei sisällä vakuutusliikkeestä syntyneitä vastuuta va2.

Henkilöstö (lkm)	671	(+4%)	547	(-20%)	359**	(+9%)	245	(+4%)	125	(+5%)	18	(0%)	1 606	(-6%)	418	(+4%)
------------------	-----	-------	-----	--------	-------	-------	-----	-------	-----	-------	----	------	-------	-------	-----	-------

** Eläke-Tapiola ostaa henkilöstöpalvelut Vahinko-Tapiolalta. Ilmoitettu luku vastaa Eläke-Tapiolan työpanosta.

***TaEL sisältyy Eteran vertailuluvuissa edelliseen vuoteen vain 1.7-31.12.2004 osalta

Sijoitusuudistuksella puretaan maksupainetta

Työmarkkinaosapuolten esittämillä keinoilla tavoitellaan sijoituksille korkeampia tuottoja ja kohdennetaan niitä uudella tavalla eläkkeiden rahastoituihin osiin. Päämääränä on pitää työeläkemaksun nousu kurissa.

Tammikuussa 2006 työmarkkinaosapuolet sopivat periaatteista, joilla yksityisalojen työeläkemaksun nousupainetta vähennetään. Ratkaisulla tavoitellaan korkeampia tuottoja, mihin väistämättä liittyy suurempien sijoitusriskien hyväksyminen ja hallinta. Sijoitustuottojen kohdentamista eläkkeiden rahastoitujen osien korotuksiin muutetaan siten, että työeläkemaksun vaihtelu on tulevaisuudessa vähäisempi kuin se nykysäännöin olisi.

Kasvava työllisyyskin purkasi työeläkemaksun nousupainetta. Työmarkkinaosapuolten sopimukseen sisältyy myös suosituksia siitä, millä muutoksilla työeläkesijoituksilla voitaisiin kasvattaa työllisyyttä Suomessa tinkimättä sijoitusten tuotoista.

Osakkeiden tuotto määrää riskipuskurin

Tärkein keino riskinkantokyvyn lisäämisessä on uuden riskipuskurina toimivan vastuuerän, osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun, käyttöönotto. Nykyisin sijoitustuotot ohjataan vastuuden korotuksiin työeläkevakuuttajien keskimääräisen vakavaraisuuden perusteella. Mitä korkeampi toimintapääoma suhteessa vastuovelkaan on keskimäärin, sitä korkeampi on vastuuden korotus.

Sijoitusuudistuksessa vastuut ja niiden tarkistukset jaetaan kahteen osaan. Varsinaisten eläkevastuiden täydentäminen tehdään nykymallin mukaan kertomalla vastuuden kokonaismäärä keskimääräiseen vakavaraisuuteen perustuvan täydennyskertoimen ja painokertoimen 0,9 tulolla. Varsinaisten eläkevastuiden määrän korotus on kuitenkin vähintään 3 prosenttia vuodessa.

Uutta vastuuden osaa puolestaan joko korotetaan tai puretaan kertomalla vastuuden kokonaismäärä yhdellä prosenttiyksiköllä vähennetyin osaketuottoprosenttiin ja painokertoimen 0,1 tulolla. Osaketuottoprosentti on yksityisalojen työeläkevakuuttajien noteerattujen osakkeiden keskituotto. Tällä tavoin työeläkevakuuttajat

Teksti: Reijo Vanne

kantavat yhdessä vastuuta sijoitusriskistä.

Osaketuottosidonnainen riskipuskuri poistaa kaikille yhteisen osaketuottojen vaihtelun vaikutuksen työeläkevakuuttajan vakavaraisuusasemaan. Puskuri voi kuitenkin enimmillään vähentää vastuuelan määrää 10 tai lisätä 5 prosenttia. Jos rajat ylittyisivät, ylite katetaan joko toimintapääomaa vähentämällä (puskuri -10 prosenttia) tai kasvattamalla (puskuri 5 prosenttia).

Sijoitusten tuotto-odotus nousee

Noteerattujen osakesijoitusten osuuden arvioidaan nykysäännöin asettuvan keskimäärin 25 prosenttiin sijoituksista, kun keskiarvo lasketaan suhdannekierron yli. Sijoitusuudistus on pyritty mitoittamaan niin, että osuus asettuisi keskimäärin 35 prosenttiin.

Koko sijoitusvarallisuuden keskimääräinen vuotuinen reaalityttö-odotus nousee vajaalla puolella prosenttiyksiköllä nykyisestä 3,5 prosentista. Yksityisalojen työeläkevakuutusmaksun pitkän aikavälin korotuspainetta muutos alentaa noin prosenttiyksikön nykyisestä runsaasta 6 prosenttiyksiköstä.

Ikäsidonnaisuus rahastointitekniikkaan

Eläkevastuiden täydentäminen kasvattaa rahastoitua osuutta koko eläkeoikeudesta. Rahastoitu osa puretaan, kun eläke maksetaan. Mitä

suuremmaksi rahastoitu osa on kasvanut, sitä vähemmän tarvitaan rahoitusta eläkkeen maksamisen aikaan kerättävästä työeläkemaksusta.

Sijoitusuudistuksessa eläkevastuiden täydentäminen mahdollistetaan ikäsidonnaisesti nykyisen tasasuuruisen täydennyksen sijasta. Jos eläkevastuiden täydennykset ohjataan esimerkiksi 54 vuotta vanhempien vakuutettujen vanhuuseläkevastuisiin, rahastoidut osat purkautuvat eläkkeiden maksuun nopeammin kuin kaikille samalla kertoimella ohjatut täydennykset.

Vakuutettujen ikärakenteen takia työeläkemaksu olisi nykyisellä tasarahastointitekniikalla huipussaan 2030-luvulla, jonka jälkeen tarvittava maksu alenisi noin prosenttiyksikön. Ikäsidonnaisella rahastoidun osan täydennyksellä rahastojen purkautumisvauhti saadaan säädettyä niin, että maksuhuippu tasoittuu pois. Rahastointitekniikan muutos alentaa maksuhuippua noin puolella prosenttiyksiköllä. Tuotto-odotuksen kasvun vaikutus huomioon otettuna maksuhuipusta leikkautuu pois puolisoista prosenttiyksikköä.

Todellinen riski luokituksissa näkyviin

Sijoitusuudistukseen liittyy useita muitakin muutoksia. Esimerkiksi vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa käytettävää sijoituskohteiden riskiluokitusta muutetaan vastaamaan kohteiden todellista riskiä juridisen muotoon perustuvan luokituksen sijasta. Vakavaraisuuden tavoitevyöhykkeen käsitteestä luovutaan.

Riskinottomahdollisuuksien luominen parantaa sijoitusten työllistävyyttä Suomessa, koska esimerkiksi alku- tai kasvuvaiheessa olevat yritykset lisäävät työllisyyttä, mutta ovat myös riskillisempiä kohteita kuin vakiintuneet yritykset.

Uudistukseen liittyvät lakiesitykset ja muut säännösmuutokset ovat valmisteltavana ja tarkoituksena on, että muutokset tulisivat voimaan vuoden 2007 alussa.